

Anbefalinger fra Grønlands Nationalmuseum & Arkiv

Pudsning af bindingsværkstavl

Den bedste og mest holdbare puds til bindingsværkstavl er en 12% kalkmørtel – uden hydraulisk kalk eller cement.

Denne kan fremstilles på to måder:

1. Bland kulekalk (kalkdej) med sand (kornstørrelse 0-4 mm) i forholdet 1 : 3 og tilføj vand til blandingen er godt gennemblendet og så tyk at en murerske, der trækkes gennem mørtelen, efterlader et kraftigt 'spor' i overfladen. Blandingen foretages bedst maskinelt i en tvangsblender, men kan også ske i en spand eller balje med en boremaskine med spiralomrører eller i en balje med murerspade.
2. Eller køb en 6% færdigblandet bakkemørtel (f.eks. fra maxit), kom den op i en balje og bland yderligere kulekalk i i forholdet 1:6 (1 del kulekalk og 6 dele færdigblandet bakkemørtel). Blandes ligeledes med en passende mængde vand enten i tvangsblender, med spiralomrører eller med en murerspade.

Overfladebehandling af pudsede bindingsværkstavl

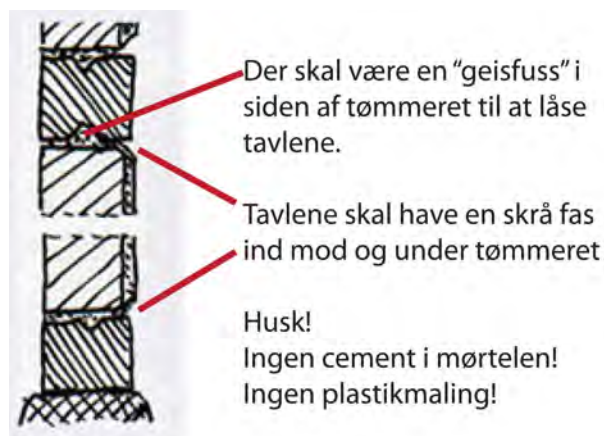
Brug hvidtekalk og kalkfarver

En korrekt udført kalkning holder nemt i 8-10 år. Kalk er billigt, kalk er holdbart, kalk er diffusionsåbent og kalk er langt kønnere at se på, end en 'død' plastikmaling. Kalkkrystallerne bryder lyset dobbelt, og spreder og reflekterer lyset – også hvor solen ikke skinner, på en meget indtagende og smuk måde.

Indskårne kanter langs bindingsværkstømmeret

Når man pudser eller reparerer bindingsværksfacader, må man ikke på noget sted trække mørtelen ind over bindingsværkstømmeret. Træ og puds arbejder forskelligt, hvorved de to materialer meget hurtigt vil

løsne sig fra hinanden. I heldigste fald falder pudsen af i overgangen, i værste fald vil der dannes en sprække, hvor vand og fugt lægger sig så træet fugtes op og rådner.

Man skal i stedet udføre samlingen mellem puds og træ som en 'indskåret' kant, hele vejen rundt. Man trækker en lille skrå kant ind under tømmerets forside som vist på billedet. Derved komprimerer man også mørtelen – endelig en luftkalkmørtel, uden cement – på dette sted, så der dannes fine porer, der trækker vand og fugt væk fra fugen.

Brug ikke portlandcement til bindingsværk

Er træet, pudsen, soklen, fugen blevet svag og skrøbelig efter mange år, skal man tætne, reparere og overfladebehandle med materialer, der er svagere end det nuværende. Det vil sige luftkalkmørtel i stedet for cement- eller bastardmørtel.

Ingen plastikmaling eller portlandcement på ældre bindingsværkshuse – hvis man ønsker mindst muligt arbejde med at vedligeholde facaderne!

Pigstens-belægning i tagdryppet

Et sted man overhovedet slet ikke må bruge cement, beton eller asfalt – hverken udlagt, støbt eller som fliser - er i terrænet, rundt om et muret hus. Mange tagpaptage har som bekendt ikke tagrender, så regnvandet drypper fra tagskægget ned på jorden. Hvis regnvandet rammer en hård belægning af cement, beton eller asfalt, sprøjter det op på væggen, og hvis der efter noget tid dannes små 'søer' på jorden med 'blankt vand', hvad der gør ved cement, beton og asfalt, sprøjter der fem gange så meget vand op på væggen. Tømmeret og murværket bliver derved så opfugtet at der starter en hurtig nedbrydning.

Det er en bedre idé at lægge en 'pigstensbelægning' rundt om huset i tagdrypsbredde.

For det første rammer vandet en rund sten, hvorved 90% af opsprøjtet fra tagskægget sprøjter bort fra facaden – nemlig ud, ned, op, og til siden. For det andet forhindrer pigstenene, at der dannes 'søer' med blankt vand i dette meget kritiske område for huset. For det tredje leder pigstenene, der skal have en smule fald væk fra huset, med sine mange skarpe smårender, vandet effektivt bort, så det heller ikke løber ind mod husets fundament.

Kilder:

P. Andersen & Søn
www.PerAndersen.dk

Center for Bygningsbevaring, RAADVAD
www.bygningsbevaring.dk

<http://www.natmus.gl>